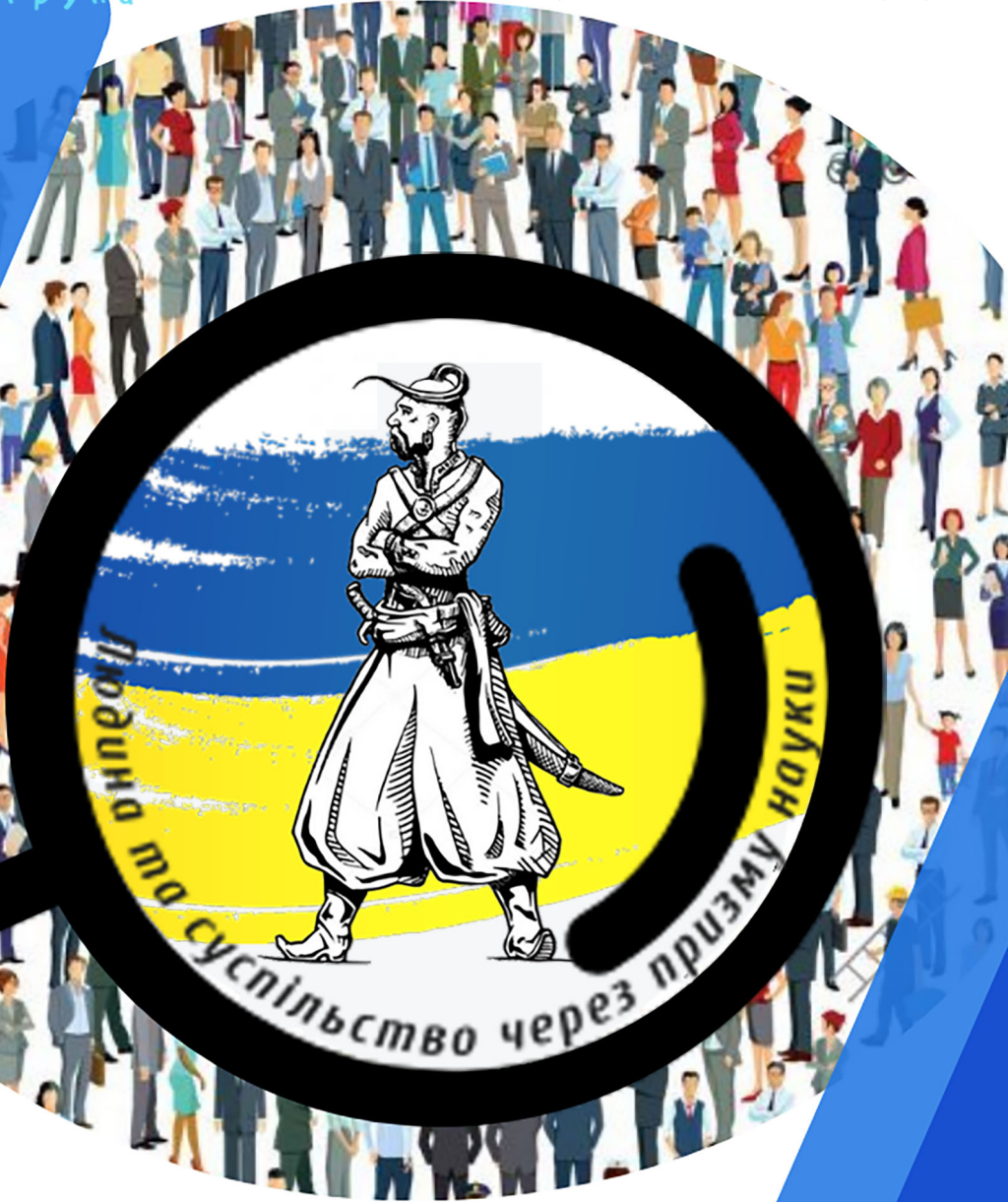

*Ми ї'ємось за те, чому
немає чини в усьому світі —
за Батьківщину.*
О. Довхенко

Наукові інновації та передові технології

СЕРІЯ "ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ"

СЕРІЯ "ЕКОНОМІКА"

СЕРІЯ "ПРАВО"

СЕРІЯ "ПЕДАГОГІКА"

СЕРІЯ "ПСИХОЛОГІЯ"

**Громадська наукова організація
«Всеукраїнська Асамблея докторів наук із державного управління»**

у рамках роботи Видавничої групи «Наукові перспективи»

«Наукові інновації та передові технології»

*(Серія «Управління та адміністрування», Серія «Право», Серія «Економіка»,
Серія «Психологія», Серія «Педагогіка»)*

Випуск № 2(30) 2024

Київ – 2024

**Public scientific Organization
«Ukrainian Assembly of Doctors of Sciences in Public Administration»**

within the work of the Publishing Group «Scientific Perspectives»

«Scientific innovations and advanced technologies»

*(Series «Management and administration», Series «Law», Series «Economics»,
Series «Psychology», Series «Pedagogy»)*

Issue № 2(30) 2024

Kyiv – 2024

ISSN 2786-5274 Print
УДК 001.32:1 /3/(477)(02)

DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-2\(30\)](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-2(30))

**«Наукові інновації та передові технології» (Серія «Управління та адміністрування»,
Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Психологія», Серія «Педагогіка»):
журнал. 2024. № 2(30) 2024. С. 1638.**

Рекомендовано до друку Президією громадської наукової організації «Всеукраїнська Асамблея докторів наук з державного управління» (Рішення від 06.02.2024, № 2/2-24)

*Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації:
серія КВ № 24962-14902Р від 13.09.2021 р.*

Журнал видається за наукової підтримки: Інституту філософії та соціології Національної Академії Наук Азербайджану (Баку, Азербайджан), громадської організації «Асоціація науковців України», громадської організації «Християнська академія педагогічних наук України» та громадської організації «Всеукраїнська асоціація педагогів і психологів з духовно-морального виховання».

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 30.11.2021 № 1290 журналу присвоєно категорію "Б" із права

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 01.02.2022 № 89 журналу присвоєно категорію "Б" із педагогіки

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 07.04.2022 № 320 журналу присвоєно категорію "Б" із економіки та державного управління

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 20.06.2023 № 768 журналу присвоєно категорію "Б" зі спеціальностей 073 - менеджмент, 076 - підприємництво та торгівля, 015 - професійна освіта

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 23.08.2023 № 1035 журналу присвоєно категорію "Б" зі спеціальності 053 - психологія

Наукове видання включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus, міжнародної пошукової системи Google Scholar та до міжнародної наукометричної бази даних Research Bible.

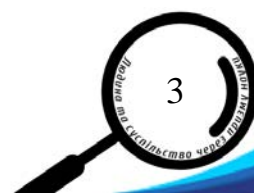
Журнал заснований з метою розвитку вітчизняного наукового потенціалу у галузях державного управління, права, економіки, психології, педагогіки та його інтеграції у світовий науковий простір, шляхом оприлюднення результатів наукових досліджень.

Головний редактор

Романенко Євген Олександрович - доктор наук з державного управління, професор, Заслужений юрист України, полковник Генерального штабу Збройних Сил України, Президент громадської наукової організації «Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління» (Київ, Україна)

Редакційна колегія:

- Абуселідзе Георгій - завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування Батумського державного університету імені Шота Руставелі (Батумі, Грузія)
- Бахов Іван Степанович — доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри іноземної філології та перекладу Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)

- Беньковська Наталя Борисівна, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри мовної підготовки Інституту Військово-Морських Сил Національного університету "Одеська морська академія" (Одеса, Україна)
- Бельська Тетяна Валентинівна - доктор наук з державного управління, доцент, завідувач кафедри менеджменту Інституту підготовки кадрів державної служби зайнятості (м. Київ, Україна)
- Бондар-Підгурська Оксана Василівна - доктор економічних наук, доцент, професор кафедри менеджменту ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі», (Полтава, Україна)
- Будник Вікторія Анатоліївна - кандидат економічних наук, професор, професор кафедри бізнес-логістики та транспортних технологій Державного університету інфраструктури та технологій (Київ, Україна)
- Гбур Зоряна Володимирівна - доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри управління охороною здоров'я та публічного адміністрування Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л.Шупика (Київ, Україна)
- Дашій Олександр Іванович — доктор економічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки і психології управління персоналом (Київ, Україна)
- Дегтяр Олег Андрійович — доктор наук з державного управління, доцент, доцент кафедри менеджменту і адміністрування Харківського національного університету міського господарства ім. О. М. Бекетова (Харків, Україна)
- Демідова Юлія Євгенівна - кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки і психології управління соціальними системами Національного Технічного Університету «Харківський Політехнічний Інститут» (Харків, Україна)
- Дем'янишина Олеся Андріївна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів, обліку та економічної безпеки Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (Умань, Україна)
- Дранус Любов Сергіївна кандидат економічних наук, доцент, оцент кафедри менеджменту Чорноморського національного університету імені Петра Могили
- Журавльова Лариса Петрівна — доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології Поліського національного університету (Житомир, Україна)
- Заячківська Оксана Василівна - кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів та економічної безпеки Національного університету водного господарства та природокористування (Рівне, Україна)
- Ільїн Валерій Юрійович - доктор економічних наук, професор (Київ, Україна)
- Ільїна Анастасія Олександрівна - кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри публічного управління і адміністрування Національного торговельно-економічного університету (Київ, Україна)
- Ічанська Олена Михайлівна - кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Кайдашев Роман Петрович — доктор юридичних наук, професор, професор кафедри адміністративного, фінансового та банківського права Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
- Каламаж Руслана Володимирівна - доктор психологічних наук, професор, проректор з навчально-виховної роботи Національного університету «Острозька академія» (Рівне, Україна)
- Кардаш Оксана Любомирівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри комп'ютерних технологій та економічної кібернетики Навчально-наукового інституту автоматизації, кібернетики та обчислювальної техніки Національного університету водного господарства та природокористування (м. Рівне, Україна)
- Калашнік Наталя Василівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри українознавства Вінницького національного медичного університету ім. М.І.Пирогова, (Вінниця, Україна) kalashnuknatalia@gmail.com
- Кобець Дмитро Леонтьович - кандидат економічних наук (доктор філософії), доцент Хмельницького національного університету, доцент кафедри обліку, аудиту та оподаткування (м. Хмельницький, Україна)
- Коваленко Олена Михайлівна - кандидат педагогічних наук, провідний науковий співробітник відділу профільного навчання Інституту педагогіки НАПН України (Київ, Україна)
- Корильчук Неоніла Іванівна – кандидат медичних наук, доцент кафедри терапії та сімейної медицини Тернопільського національного медичного університету імені І.Я.Горбачевського МОЗ України (Тернопіль, Україна)
- Корнієнко Петро Сергійович - доктор юридичних наук, доцент, адвокат, заступник першого проректора по роботі з коледжами, професор кафедри філософії та соціально-гуманітарних дисциплін Національної академії статистики, обліку та аудиту (Київ, Україна)
- Кошова Світлана Петрівна — кандидат наук з державного управління, доцент, доцент кафедри управління охороною здоров'я Національної медичної академії післядипломної освіти імені П. Л. Шупика (Київ, Україна)
- Кравчук Володимир Миколайович, доктор юридичних наук, доцент, доцент кафедри конституційного, адміністративного та міжнародного права Волинського національного університету імені Лесі Українки (Луцьк, Україна)
- Кравчук Людмила Степанівна - кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри фізичної терапії, ерготерапії, фізичної культури і спорту Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна», завідувач кафедрою фізичної терапії, ерготерапії, фізичної культури і спорту Хмельницького інститут соціальних технологій Університет "Україна" (Хмельницький, Україна)
- Литвиненко Віктор Іванович — доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства Навчального наукового інституту права Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
- Лич (Назарук) Оксана Миколаївна - доктор психологічних наук, доцент, член-кореспондент української академії акмеології, член громадської спілки «Національна психологічна асоціація», доцент кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Марушева Олександра Анатоліївна - доктор наук з державного управління, доцент, завідувач кафедри публічного управління та інформаційного менеджменту ПВНЗ Університет Новітніх Технологій (м. Київ, Україна)
- Міхальський Томаш — доктор наук, доцент кафедри географії регіонального розвитку Гданського університету (Польща)
- Мізюк Вікторія Анатоліївна – кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету управління, адміністрування та інформаційної діяльності Ізмаїльського державного гуманітарного університету (Ізмаїл, Україна)
- Миргород-Карпова Валерія Валеріївна - кандидат юридичних наук, заступник директора з наукової роботи, старший викладач кафедри адміністративного, господарського права та фінансово-економічної безпеки Сумського державного університету (Суми, Україна)
- Новак-Калаяєва Лариса Миколаївна — доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри державного управління Львівського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України (Львів, Україна)
- Огієнко Альона Володимирівна - доктор економічних наук, доцент кафедри організації авіаційних робіт та послуг Національного авіаційного університету (Київ, Україна)

- Орлова Наталя Сергіївна - доктор наук з державного управління, професор кафедри державного управління, публічного адміністрування та регіональної економіки, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця (Харків, Україна)
- Павлов Костянтин Володимирович — доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри підприємництва і маркетингу Волинського національного університету імені Лесі Українки (Луцьк, Україна)
- Павлова Олена Миколаївна - доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки, підприємництва та маркетингу Волинського національного університету імені Лесі Українки (Луцьк, Україна)
- Пагута Тамара Іванівна - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти, директор Інституту педагогічної освіти Приватного вищого навчального закладу «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука» (Рівне, Україна)
- Помиткін Едуард Олександрович — доктор психологічних наук, професор, провідний науковий співробітник Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Язюна НАПН України (Київ, Україна)
- Помиткіна Любов Віталіївна — доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Приходькіна Наталя Олексіївна - доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (Київ, Україна)
- Савенко Олена Анатоліївна - кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту і права Дніпровського державного аграрно-економічного університету, членкиня громадської наукової організації "Фінансово-економічна наукова рада" (Київ, Україна)
- Сапожников Станіслав Володимирович - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки та психології Університету імені Альфреда Нобеля (Дніпро, Україна)
- Сопілко Ірина Миколаївна - доктор юридичних наук, професор, Відмінник освіти України, Заслужений юрист України, декан юридичного факультету Національного Авіаційного Університету (Київ, Україна)
- Титко Анна Васиївна — кандидат юридичних наук, провідний науковий співробітник Національної академії внутрішніх справ (Київ, Україна)
- Трушкіна Наталя Валеріївна - кандидат економічних наук, член-кореспондент Академії економічних наук України, дійсний член Центру українсько-європейського наукового співробітництва, старший науковий співробітник відділу проблем регуляторної політики та розвитку підприємництва, Інститут економіки промисловості НАН України (Київ, Україна)
- Турчинова Ганна Володимирівна — кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету природничо-географічної освіти та екології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (Київ, Україна)
- Хохліна Олена Петрівна — доктор психологічних наук, професор, професор кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Чернуха Надія Миколаївна — доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної реабілітації та соціальної педагогіки Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Київ, Україна)
- Якимчук Аліна Юріївна — доктор економічних наук, професор, професор кафедри державного управління, документознавства та інформаційної діяльності Національного університету водного господарства та природокористування (Рівне, Україна)
- Яковицька Лада Савеліївна — доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Якушева Оксана Вікторівна кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки та підприємництва Черкаського державного технологічного університету (Черкаси, Україна)

Статті розміщені в авторській редакції. Відповідальність за зміст та орфографію поданих матеріалів несуть автори.

© автори статей, 2024

© громадська наукова організація «Всеукраїнська Асамблея

докторів наук із державного управління», 2024

© Видавнича група «Наукові перспективи», 2024

ЗМІСТ

СЕРІЯ «Управління та адміністрування»

Акімов А.В. <i>ВЗАЄМОЗАЛЕЖНИЙ ВПЛИВ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ УКРАЇНИ НА ЗБРОЙНІ СИЛИ УКРАЇНИ З МЕТОЮ УНІФІКАЦІЇ ДІЙ НА ЗАХИСТ НАЦІОНАЛЬНОЇ ДЕРЖАВНОСТІ</i>	19
Белай С.В., Споришев К.О. <i>ВПЛИВ СТАНУ СИСТЕМИ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИЛ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ НА ДЕРЖАВНУ БЕЗПЕКУ</i>	29
Бельська Т.В. <i>СОЦІАЛЬНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО ЯК ІНСТРУМЕНТ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ</i>	38
Василенко Н.В., Халецький А.В., Покатаєв П.С. <i>ПРОБЛЕМИ ЗАКОНОДАВЧОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДГОТОВКИ ПУБЛІЧНИХ ФАХІВЦІВ (МЕДІАТОРІВ) В УМОВАХ МАГІСТРАТУРИ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 281 «ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ»</i>	47
Васькович І.М., Крицький Р.А. <i>РОЛЬ І МІСЦЕ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ У РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД УКРАЇНИ</i>	58
Гнатюк О.В. <i>СУТНІСТЬ МЕХАНІЗМІВ ПРИЙНЯТТЯ ПУБЛІЧНИХ РІШЕНЬ</i>	68
Голей І.М. <i>ЄВРОПЕЙСЬКІ ПРАКТИКИ АНТИКРИЗОВОГО ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ МАЛИМ БІЗНЕСОМ</i>	82
Голинська О.В., Лугач О.О. <i>АНАЛІЗ ВПЛИВУ ПАНДЕМІЙ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ ТА РОЛЬ СИСТЕМИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ У ПОДОЛАННІ КРИЗИ</i>	91
Гонюкова Л.В. <i>СОЦІАЛЬНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО ЯК ІННОВАЦІЙНА СОЦІАЛЬНА ТЕХНОЛОГІЯ В УКРАЇНІ</i>	100
Дричик В.М. <i>СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ЗАКОРДОННОГО ДОСВІДУ ФОРМУВАННЯ ВОЄННОЇ БЕЗПЕКИ В СИСТЕМІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ</i>	109
Юффе М.В. <i>ПОНЯТТЯ ЛІДЕРСТВА В СУЧАСНІЙ НАУЦІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ</i>	123

Качан Я.В. <i>АДАПТИВНЕ УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВІЙНИ: ПРОБЛЕМИ ПУБЛІЧНОЇ СЛУЖБИ</i>	136
Климосюк А.С. <i>МЕХАНІЗМ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ СТЯГНЕННЯ В ДОХІД ДЕРЖАВИ АКТИВІВ ОСІБ, ЩОДО ЯКИХ ЗАСТОСОВАНО САНКЦІЇ</i>	145
Косач І.А. <i>СИСТЕМА НАДАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ВЛАДИ НА ЗАСАДАХ МЕХАНІЗМУ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА</i>	155
Кухарчук П.М. <i>МЕХАНІЗМИ МЕДІАЦІЇ В КРАЇНАХ ЄРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ</i>	166
Куценко А.О. <i>РОЛЬ СИСТЕМИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ СФЕРОЮ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ</i>	177
Леськів Т.С. <i>ЕВОЛЮЦІЯ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПУБЛІЧНОГО ВРЯДУВАННЯ</i>	189
Магеррамов Алі <i>КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ДЕРЖАВИ ЯК ОБ'ЄКТ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ: АСПЕКТИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ</i>	200
Мартишин Д.С. <i>СОЦІАЛЬНА ДОКТРИНА УКРАЇНСЬКОГО ПРАВОСЛАВ'Я У ПРОЦЕСАХ УКРАЇНСЬКОГО ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНА ІДЕНТИФІКАЦІЯ</i>	213
Неліпа Д.В. <i>КРИТЕРІЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ: РАКУРС ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ</i>	223
Пархоменко-Кучевіл О.І. <i>ЗАПРОВАДЖЕННЯ ЦИФРОВІЗАЦІЇ У ПРОЦЕС ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ПУБЛІЧНИХ ПОСЛУГ</i>	235
Писаренко Н.В., Кашина Г.С., Бараник З.П., Громоздова Л.В., Ткаченко Я.С., Рвач А.М., Косицька В.Ю. <i>ЕКОНОМЕТРИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ЯК СКЛАДОВА МОДЕРНІЗАЦІЇ МЕХАНІЗМІВ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА ПІДВИЩЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА З ЄС</i>	246
Писаренко Н.В., Тищенко О.П., Гуляєва Л.П., Шолудченко С.В., Дербеньова Я.В., Рвач А.М., Косицька В.Ю., Тітов В.В. <i>РЕІНЖІНІРИНГ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ НА ЗАСАДАХ РЕГІОНАЛЬНОГО МАРКЕТИНГУ ЯК ІНСТРУМЕНТ ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА З ЄС</i>	271

Телень В.Ю. <i>ДОСВІД ПОБУДОВИ СУЧАСНОЇ СИСТЕМИ НАДАННЯ ПОСЛУГ НАСЕЛЕННЮ У ВИКОНАВЧИХ ОРГАНАХ ВІННИЦЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ НА ОСНОВІ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ЗА СТАНДАРТОМ (СТАНДАРТАМИ) ISO 9001</i>	290
Теплов С.О. <i>ПРОГРЕСИВНІ МІЖНАРОДНІ ПРАКТИКИ УПРАВЛІННЯ ТАЛАНТАМИ НА ДЕРЖАВНІЙ СЛУЖБІ</i>	305
Шандрик В.І. <i>ОГЛЯД ПОТОЧНОГО СТАНУ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ БУДІВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ В УКРАЇНІ</i>	318
Derun T.M. <i>SYSTEM OF PROVISION OF PUBLIC SERVICES AND QUALITY MANAGEMENT IN LOCAL GOVERNMENT BODIES</i>	331
Kalashnikova Kh.I., Shevchenko V.S. <i>IDENTIFICATION, CLASSIFICATION AND MEASUREMENT OF FACTORS OF ADAPTATION OF PERSONNEL OF CONSTRUCTION INDUSTRY ENTERPRISES TO STRATEGIC CHANGES</i>	339
Lashchuk I.I. <i>STRATEGY FOR THE FINANCIAL RECOVERY OF THE ENTERPRISE UNDER THE CONDITIONS OF MARITAL STATE</i>	352
Батюк Б.Б. <i>ІННОВАЦІЙНІ УПРАВЛІНСЬКІ РІШЕННЯ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ</i>	364
Березовський Р.С. <i>ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАВОЗАХИСНИХ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В КОНТЕКСТІ ПУБЛІЧНО-УПРАВЛІНСЬКИХ ВПЛИВІВ З УРАХУВАННЯМ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ</i>	374
Василик С.К., Юрченко Г.М., Майстренко О.В. <i>ЕТИКА УПРАВЛІННЯ: ВІДПОВІДАЛЬНЕ КЕРІВНИЦТВО ТА СТАБІЛЬНІСТЬ БІЗНЕСУ</i>	388
Драгомирецька Н.М. <i>ПРАВОЗАХИСНІ ГРОМАДСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ І ВИРОБЛЕННЯ ПУБЛІЧНОЇ ПОЛІТИКИ З ПРАВОЗАХИСНИМ ПІДХОДОМ</i>	400
Калантаєвська О.О., Тимошенко О.В., Франчук Л.А. <i>УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ</i>	412
Корнійко Я.Р., Панченко С.В. <i>ЗАСТОСУВАННЯ СОЦІОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ТРАНСПОРТНИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ УКРАЇНИ: ПІДХОДИ ТА ПРАКТИКА</i>	422

- Котлубай В.О.** 441
*УПРАВЛІННЯ ПРОЄКТНИМИ РИЗИКАМИ БІЗНЕСУ НА ОСНОВІ
МАРКЕТИНГОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ*
- Криштанович М.Ф.** 455
*ХАРАКТЕРИСТИКА ОСОБЛИВОСТЕЙ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ
ПРАВОВАХИСНИХ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В УМОВАХ ВОЄННОГО
СТАНУ*
- Лапичак Н.І.** 465
*ОСОБЛИВОСТІ ВПЛИВУ СТАНДАРТИЗАЦІЇ Й СЕРТИФІКАЦІЇ НА ЯКІСТЬ
СУЧАСНОЇ ПРОДУКЦІЇ: ПРОБЛЕМИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ*
- Менська О.А.** 473
*ТЕОРЕТИКО-ПРАКТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ЗАСТОСУВАННЯ ЦИФРОВИХ
ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ЗБЕРЕЖЕННЯ КУЛЬТУРНОГО СПАДКУ УКРАЇНИ ТА
ЇХНІЙ ВПЛИВ НА ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ У ПАМ'ЯТКООХОРОННІЙ
ГАЛУЗІ: ПОЛІТИКО-ПРАВОВІ ОСОБЛИВОСТІ*
- Подолян М.І.** 488
*МЕТОДИ ТА ІНСТРУМЕНТИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ РЕСТОРАННОГО
БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ*
- Приймак М.М., Бігун В.В., Лазоренко Т.В.** 498
*МОДЕЛІ УПРАВЛІННЯ ПРОФЕСІЙНИМ ЗРОСТАННЯМ ТА КАР'ЄРНИМ
РОЗВИТКОМ СПІВРОБІТНИКІВ*
- Приймак В.М., Канюка Б.С.** 510
ТЕХНОЛОГІЇ ПРИЙНЯТТЯ КАДРОВИХ РІШЕНЬ У СУЧАСНІЙ ОРГАНІЗАЦІЇ
- Радиш Я.Ф.** 520
*ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ (МЕДІАТОРІВ) В УМОВАХ
МАГІСТРАТУРИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ*
- Смолінська О.Є., Левків Г.Я.** 530
УКРАЇНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ: ЛІДЕРСТВО ТА/ЧИ МЕНЕДЖМЕНТ
- Стороженко Л.Г., Власенко В.О.** 541
*ПРОГРАМА ЄС «ЦИФРОВА ЄВРОПА»: ШЛЯХ ДО НЕТОКРАТИЗАЦІЇ
ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ*
- Терлецька Ю.О.** 553
*УПРАВЛІНСЬКА ДІАГНОСТИКА: КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ТА
ПРІОРИТЕТИ ОПТИМІЗАЦІЇ*
- Торічний О.В., Когут В.П.** 562
*РОБОТА З ПЕРСОНАЛОМ ЯК СКЛADOVA СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ*

Харчук Т.В., Кургузенкова Л.А., Бурачек І.В. 572
*ЕФЕКТИВНЕ УПРАВЛІННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСАМИ В ОРГАНІЗАЦІЯХ: МЕТОДИ
ТА ІНСТРУМЕНТИ*

Шимко Ю.М. 583
*МЕХАНІЗМИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ СИСТЕМОЮ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я :
ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ*

СЕРІЯ «Право»

Баїк О.І. 598
*ДЕЯКІ АСПЕКТИ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ЖОРСТОКЕ
ПОВОДЖЕННЯ З ТВАРИНАМИ*

Боровська І.А. 613
*ОСОБЛИВОСТІ ДОКАЗУВАННЯ У СПРАВАХ ПРО ВИЗНАННЯ НЕОБГРУНTO-
ВАНИМИ АКТИВІВ ТА ЇХ СТЯГЕННЯ В ДОХІД ДЕРЖАВИ (У КОНТЕКСТІ
РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИНЦИПУ ПРОЦЕСУАЛЬНОЇ ЕКОНОМІЇ)*

Капля Ю.О., Берездецький Ю.М., Близнюк І.В. 624
*ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВПРОВАДЖЕННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ
ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ ТА США*

Каращук К.Л. 641
*ІНСТИТУТ МЕДІАЦІЇ ТА ЙОГО ДІЄВІСТЬ: АНАЛІЗ ФРАНЦУЗЬКОГО
ЗАКОНОДАВСТВА*

Кожура Л.О., Власенко В.В., Чиж Б.І. 651
*ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ ІНСТИТУТУ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ОСІБ З
ІНВАЛІДНІСТЮ*

Кузьменко О.В., Чорна В.Г., Воронятніков О.О. 661
*ПРИНЦИПИ СУБСИДИАРНОСТІ ТА ДИСКРЕЦІЙНИХ ПОВНОВАЖЕНЬ В
ДІЯЛЬНОСТІ ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ*

Лазарева А.О., Тимошенко Л.В., Дракохруст Т.В. 671
*ВОЛОНТЕРСЬКИЙ РУХ У БЕЗПЕКОВІЙ ПОЛІТИЦІ УКРАЇНИ: ВОЄННІ ДІЇ ТА
РОЛЬ*

Ноняк М.В. 686
ДО ПИТАННЯ ПРО ЮРИДИЧНІ ГАРАНТІЇ ПРАВА ЛЮДИНИ НА МИР

Остапович В.П. 697
*СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВДСКОНАЛЕННЯ НОРМАТИВНО-
ПРАВОВИХ ЗАСАД ПОЛІГРАФОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У ПРАВООХО-
РОННИХ ОРГАНАХ УКРАЇНИ*

Петровський А.В. 710
РЕАЛІЗАЦІЯ ІНСТИТУТУ ТРЕТІХ ОСІБ У ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ

Погарченко Т.В., Микитенко Л.А. 718
*ПРАВО НА ІНФОРМАЦІЮ (РЕКЛАМУ) ЩОДО МАЙБУТНІХ ОБ'ЄКТІВ
НЕРУХОМОСТІ*

Постна Д.А. 730
ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ВІЙСЬКОВИХ ТА ВОЄННИХ ЗЛОЧИНІВ

Тундаєв С.М. 746
*ІНСТРУМЕНТИ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА У ПРОТИДІЇ ОСОБАМ,
ЯКІ ПЕРЕБУВАЮТЬ У СТАТУСІ ПІДВИЩЕНОГО ЗЛОЧИННОГО ВПЛИВУ*

СЕРІЯ «Економіка»

Атаманюк Р.Ф. 757
ВПЛИВ МІГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА СВІТОВИЙ РИНОК ПРАЦІ

Грабарєв А.В., Баранюк М.Р. 773
РОЗВИТОК ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ І ТЕХНОЛОГІЙ В БАНКАХ

Грубляк О.М., Жаворонок А.В. 783
*ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСУВАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ В УМОВАХ
ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ*

Живко З.Б., Родченко С.С., Боруцька Ю.З. 796
*ХАРАКТЕРИСТИКА ОСНОВНИХ ВИКЛИКІВ ПЕРЕД СФЕРОЮ ТУРИЗМУ Й
ГОТЕЛЬНИМ БІЗНЕСОМ: УМОВИ БЕЗПЕКОВОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ В
РЕГІОНІ ВОЄННОГО ЧАСУ*

Захарченко В.І., Швагірев М.Д. 804
*ПОБУДОВА СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОМИСЛОВИХ
ПІДПРИЄМСТВ НА ЗАСАДАХ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ*

Ільчук П.Г., Коць О.О., Левченко А.З., Лещишин Н.Р. 817
*ПОТЕНЦІЙНІ НАПРЯМИ ЗАСТОСУВАННЯ ЗАСОБІВ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ
ПІД ЧАС СПІВПРАЦІ БАНКУ З КЛІЄНТОМ*

Копитко М.І., Мойса Т.В. 830
*ІНВЕСТИЦІЙНА БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ АКТУАЛІЗАЦІЇ
ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ РИЗИКІВ Й ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ*

Левченко В.О., Гребінчук О.М., Ярошенко С.В., Бур'янова О.О. 840
*ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: ПСИХОЛОГІЧНИЙ,
ПРАВОВИЙ ТА УПРАВЛІНСЬКИЙ АСПЕКТИ*

Ловкайтес В.С., Харчевнікова Л.С. 854
*СВІТОВИЙ ДОСВІД РОЗРОБКИ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНИХ ПРОГРАМ ТА
СТРАТЕГІЙ ЦИФРОВІЗАЦІЇ БІЗНЕСУ*

УДК 336

[https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-2\(30\)-914-926](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-2(30)-914-926)

Правдюк Марина Володимирівна кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку і оподаткування, Вінницький національний аграрний університет, вул. Сонячна 3, м. Вінниця, 21000, тел.: (067) 729-97-64, <https://orcid.org/0000-0002-1420-8609>

ОПОДАТКУВАННЯ ЦИФРОВИХ ПОСЛУГ

Анотація. В статті досліджено світову практику впровадження податків на електронні послуги та стан їх впровадження в Україні. Інформаційні технології сформували нову сучасну та мобільну економіку, це зумовило нові ризики, що визначили необхідність докорінного перегляду усталених підходів до оподаткування. Визначено, що міжнародна податкова система не враховує належним чином цифровізацію економіки. Чинні міжнародні стандарти оподаткування надають право оподаткування прибутку, отриманого від дистанційних поставок, країні проживання продавця. Цифровій економіці властива фундаментальна асиметрія національних інтересів, що розділяють країни-експортери та імпортери. Сучасність вимагає необхідності формування нових підходів до системи оподаткування, адже традиційні підходи, засновані на фізичній присутності компанії, в умовах цифровізації створюють можливості для ухиляння від сплати податків. Податкові системи країн, зокрема системи податків на продажі, не встигають адаптуватися до таких швидких змін, що призводить до втрат податкових надходжень у глобальних масштабах. Ця проблема стає реальною загрозою надходженням до бюджетів держав у зв'язку з можливістю ведення бізнесу без реєстрації та фактичної присутності в країні.

Визначено, що ефективність податкового адміністрування є індикатором стану податкової системи, її цілісності, стійкості, фіскальної та економічної ефективності. Від того, наскільки вона висока, залежить стабільність наповнення бюджетної системи країни податковими платежами, своєчасність виявлення та попередження вчинення податкових правопорушень, забезпечення комфортних умов платникам податків при виконанні ними конституційних обов'язків за сплаті податків.

Ключові слова: оподаткування, податкова цифровізація, цифровий податок, цифрова економіка.

Pravdiuk Maryna Volodymyrivna Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of the Department of Accounting and Taxation, Vinnytsia National Agrarian University, Sonyachna St., 3, Vinnytsia, 21000, tel.: (067) 729-97-64, <https://orcid.org/0000-0002-1420-8609>

TAXATION OF DIGITAL SERVICES

Abstract. The article examines the global practice of implementing taxes on electronic services and the state of their implementation in Ukraine. Information technologies have formed a new modern and mobile economy, this has led to new risks, which have determined the need for a radical revision of established approaches to taxation. It was determined that the international tax system does not properly take into account the digitalization of the economy. Current international taxation standards give the right to tax the profit received from remote deliveries to the seller's country of residence. The digital economy is characterized by a fundamental asymmetry of national interests between exporting and importing countries. Modernity requires the need to form new approaches to the taxation system, because traditional approaches based on the physical presence of the company create opportunities for tax evasion in conditions of digitalization. Countries' tax systems, particularly sales tax systems, do not have time to adapt to such rapid changes, resulting in lost tax revenues on a global scale. This problem becomes a real threat to revenues to state budgets due to the possibility of conducting business without registration and actual presence in the country. It was determined that the efficiency of tax administration is an indicator of the state of the tax system, its integrity, stability, fiscal and economic efficiency. The stability of filling the country's budget system with tax payments, the timeliness of detection and prevention of tax offenses, and the provision of comfortable conditions for taxpayers in fulfilling their constitutional obligations to pay taxes depend on how high it is.

Keywords: taxation, tax digitization, digital tax, digital economy.

Постановка проблеми. В світі склалася нова реальність, яка спонукає уряди всіх країн до проведення політики системної цифрової економіки за допомогою цифрової трансформації шляхом вдосконалення відповідних галузей національного законодавства, розробки та реалізації масштабних державних стратегій, проектів та програм, зокрема – повне переведення сфери публічного управління на цифрові технології [1, с. 209]. Зараз світова економіка перебуває в перманентному стані трансформації. Одним з основних чинників трансформації є цифровізація, яка зачіпає практично всі сфери економіки. Цифровізація – є однією з визначальних тенденцій розвитку людської цивілізації, яка формує більш інклюзивне суспільство та кращі механізми управління, розширює доступ до охорони здоров'я, освіти та банківської справи, підвищує якість та охоплення державних послуг, розширює спосіб співпраці людей, пандемія Covid-19 довела важливість та потрібність цифрових технологій для добробуту населення та розвитку економік [2]. Розуміючи все це значна частина бізнесу перейшла в режим онлайн та здійснює свою діяльність не обмежуючи себе територіально.

В епоху цифрової економіки потреби людини можуть задовольнятися значно краще і якісніше, ніж в економіці індустріального типу. Сучасні тенденції економічних трансформацій в Україні за умов становлення цифрової економіки супроводжуються формуванням відповідного інформаційного (цифрового) простору між учасниками суспільства постіндустріального типу – громадянами, бізнесом і владою. Важливою частиною такого простору й об'єктом цифровізації виступає податкова система країни, податкове регулювання соціогосподарських процесів [3].

Інтегрування сучасних цифрових технологій у економіку та суспільство створює нові виклики для існуючих податкових систем світу. Одне із ключових питань полягає у оподаткуванні цифрового бізнесу, діяльність якого пов'язана із використанням нематеріальних активів. У свою чергу, цифровий бізнес може брати активну участь у економічному житті юрисдикції без будь-якої фізичної присутності, таким чином досягаючи так званого «масштабу без маси» та залежить напряду від ролі користувачів, які беруть безпосередню участь у формуванні вартості цифрового продукту [4].

Багато держав світу зазнають величезних втрат через активне використання схем щодо оптимізації податків, метою якого є перенесення доходів в ті місця, де вони підлягають більш сприятливим режимам оподаткування шляхом заниження оподатковуваної бази. Методи зниження податкового навантаження, що використовують транснаціональні корпорації, добре відомі вже протягом багатьох десятиліть. Вони включають в себе трансфертне ціноутворення, використання сприятливих податкових юрисдикцій, транзакції в країни з низьким рівнем оподаткування тощо. Цим діям значною мірою сприяв розвиток цифрової економіки та підвищення вартості нематеріальних активів, наприклад, брендів. Податкове регулювання виявляється застарілим у порівнянні із сучасними особливостями ведення бізнесу транснаціональних корпорацій [5].

Податкова юрисдикція сучасних держав поширюється не лише на власну територію і громадян. Як вказує Є.С. Маринчак, «на відміну від громадянства – політико-правового зв'язку фізичної особи з державою, в сучасному світі податкові правовідносини ґрунтуються на принципі резиденства – фінансово-правовому зв'язку фізичної особи з певною податковою юрисдикцією. В податковому законодавстві більшості держав світу переважає принцип резидентства з одночасним застосуванням принципу територіальності до задалегідь визначених доходів (бази оподаткування), – це пов'язане з тим, що один з принципів повинен бути системоутворюючим, а інший – додатковим з метою усунення можливих конфліктів податкових юрисдикцій.

У зв'язку з цим, держави, в рамках міжнародних податкових угод про уникнення подвійного оподаткування, обмежують застосування принципу територіальності походження доходів до нерезидентів». необхідність

застосування такого підходу зумовлена тим, що у зв'язку із широким застосуванням електронної комерції виникають труднощі із визначенням території держави, з якої було отримано дохід. Водночас, визначення резидентського статусу особи не є проблематичним [6].

Експерти відзначають, що цифровізація, штучний інтелект і робототехніка будуть основними драйверами глобального економічного зростання до 2030 року. Крім того, вони прогнозують, що в 2025 році майже 1/4 світового ВВП припадатиме на цифрову економіку через цифрову економіку, економіки промисловості (зараз, за різними оцінками, становить від 4,5 до 15,5%). Тому не дивно, що з 2015 року питання цифрової економіки є в порядку денному щорічних самітів ЄС [7].

Сучасний етап розвитку суспільства характеризується значною цифровізацією економіки внаслідок застосування результатів еволюції інформаційних технологій. Цифровізація призводить до руйнування дійсних податкових систем та актуалізує необхідність знаходження новітніх підходів до оподаткування цифрової економіки [8].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різнобічні аспекти оподаткування цифрових послуг жваво обговорюється багатьма українськими та іноземними економістами, що втілено у працях таких дослідників як: С. Веретюк, П. Друкер, С. Коляденко, І. Карчева, Б. Кінг, Р. Ліпсі, Л. Лямін, І. Малик, К. Скінер, А. Семенченко, Е. Тоффлер, В. Фіщук, К. Шваб., Дж. Велла, Дж. Оуенс, Д. Бредбері та ін.

Метою статті є дослідження оподаткування цифрових послуг в Україні.

Виклад основного матеріалу. Цифровий податок, тобто податок на цифрові послуги, був розроблений Європейською комісією у березні 2018 року. Менш ніж за три роки він прилучив принаймні 23 країни до законодавчої діяльності та збору, охоплюючи Європу, Азію, Океанію та Африку. Цей новий тип податку, ймовірно, охопить світ. Основною метою цифрового податку є вирішення проблеми оподаткування транскордонних цифрових послуг у світі [9].

Відповідно до Закону України Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо скасування оподаткування доходів, отриманих нерезидентами у вигляді виплати за виробництво та/або розповсюдження реклами, та удосконалення порядку оподаткування податком на додану вартість операцій з постачання нерезидентами електронних послуг фізичним особам пункт 14.1.56-5. електронні послуги - послуги, які постачаються через мережу Інтернет, автоматизовано, за допомогою інформаційних технологій та переважно без втручання людини, у тому числі шляхом встановлення спеціального застосунку або додатка на смартфонах, планшетах, телевізійних приймачах чи інших цифрових пристроях. До таких послуг, зокрема, але не виключно, належать:

а) постачання електронних примірників, надання доступу до зображень, текстів та інформації, у тому числі, але не виключно, підписка на електронні газети, журнали, книги, надання доступу та/або завантаження фотографій, графічних зображень, відеоматеріалів;

б) надання доступу до баз даних, у тому числі користування пошуковими системами та службами каталогів у мережі Інтернет;

в) постачання електронних примірників (електронно-цифрової інформації) та/або надання доступу до аудіовізуальних творів, відео- та аудіотворів на замовлення, ігор, включаючи постачання послуг з участі в таких іграх, постачання послуг з доступу до телевізійних програм (каналів) чи їх пакетів, крім доступу до телевізійних програм одночасно з їх трансляванням через телевізійну мережу;

г) надання доступу до інформаційних, комерційних, розважальних електронних ресурсів та інших подібних ресурсів, зокрема, але не виключно, розміщених на платформах спільного доступу до інформації чи відеоматеріалів;

г) постачання послуг з дистанційного навчання в мережі Інтернет, проведення та надання якого не потребує участі людини, у тому числі шляхом надання доступу до віртуальних класів, освітніх ресурсів, у яких учні виконують завдання онлайн, а оцінки виставляються автоматично, без участі людини (або з мінімальною її участю);

д) надання хмарної послуги в частині надання обчислювальних ресурсів, ресурсів зберігання або систем електронних комунікацій за допомогою технологій хмарних обчислень;

е) постачання програмного забезпечення та оновлень до нього, у тому числі електронних примірників, надання доступу до них, а також дистанційне обслуговування програмного забезпечення та електронного обладнання;

є) надання рекламних послуг у мережі Інтернет, мобільних додатках та на інших електронних ресурсах, надання рекламного простору, у тому числі шляхом розміщення банерних рекламних повідомлень на веб-сайтах, веб-сторінках чи веб-порталах [10].

Всі країни світу обговорюють цифровий податок, який можна розуміти як податкову категорію або податковий захід. У зв'язку зі стрімким розвитком цифрової економіки всі вживають нові заходи податкової реформи. Усі країни світу досліджують цей феномен і доведеться йти в ногу з відповідними темпами [11].

За результатами співставлення законодавчих актів з оподаткування цифрових послуг зарубіжними країнами та Україною, встановлено, що положення законів майже ідентичні, розбіжності є лише у визначенні розміру загальної суми доходів цифрових компаній та деяких видів податкових пільг. Так, наприклад, іноземні компанії, що надають послуги із постачання електронних примірників інформації і надання доступу до зображень, текстів,

відеоматеріалів, ігор, телепрограм, доступу до баз даних, а також до інформаційних, комерційних, розважальних електронних ресурсів, надання хмарних послуг, постачання програмного забезпечення та оновлень до нього, а також надання рекламних послуг у мережі Інтернет, будуть зобов'язані зареєструватися в Україні платниками податку на додану вартість за спрощеною процедурою через спеціальний електронний сервіс, якщо загальна сума доходів перевищуватиме 1 млн грн на рік. Надання електронної послуги на території України буде фіксуватися за місцем знаходження провайдера, номером телефону, IP-адресою, платіжною адресою або банківськими реквізитами [12].

Закон стосується великих компаній, що не є резидентами України, не мають тут постійного представництва і водночас надають електронні послуги фізособам (тобто пересічним українцям) і ФОПам через інтернет. Тож умовний Netflix, на якому українці переглядають фільми, чи Facebook, рекламним кабінетом якого користується підприємець, підпадають під дію закону.

Згадані компанії, відповідно до нововведення, мали зареєструватися як платники ПДВ, якщо сума наданих ними послуг для українців за рік перевищує мільйон гривень. «Лабораторія цифрової безпеки» пояснює, що закон зобов'язав компанії сплачувати 20% ПДВ з:

- постачання електронних примірників зображень та інформації, тобто електронних книг, підписок на журнали, фотостоків тощо (це стосується The Economist, Foreign Affairs, Pixabay тощо);
- надання доступу до баз даних, включно з користуванням пошуковими системами та службами каталогів в інтернеті (наприклад, пошук у Google, сервіси на кшталт MyHeritage);
- надання доступу до аудіовізуальних творів, ігор тощо (це стосується ігрових платформ та стримінгових сервісів на кшталт Steam, Netflix чи Spotify);
- надання доступу до інформаційних, комерційних, розважальних електронних ресурсів, зокрема, але не виключно, розміщених на платформах спільного доступу до інформації чи відеоматеріалів. Тобто соцмережі (наприклад, Facebook, TikTok чи YouTube);
- постачання послуг з дистанційного навчання в інтернеті, проведення та надання якого не потребує участі людини (йдеться про масові онлайн-курси на кшталт Coursera чи EdEx);
- надання хмарної послуги, зокрема обчислювальних ресурсів, ресурсів зберігання або систем електронних комунікацій за допомогою технологій хмарних обчислень. Йдеться про хмарні сервіси та хостинги (наприклад, Dropbox чи AWS);
- постачання програмного забезпечення та оновлень до нього (наприклад, Microsoft чи Adobe);

- надання рекламних послуг в інтернеті, мобільних застосунках та на інших електронних ресурсах, надання рекламного простору, у тому числі шляхом розміщення банерної реклами на сайтах (наприклад, Google Ads, Facebook)[13].

За перше півріччя 2023 року «податок на Google» приніс майже 4 млрд грн. Найбільші суми за результатами декларування другого кварталу сплатили Google Ireland Limited, Google Commerce Limited, Apple Distribution International Limited, Valve Corporation, Ebay Marketplaces GMBH, Fenix International Limited. За дев'ять місяців року «податок на Google» приніс майже 6 млрд грн, це більше, ніж за весь минулий рік. Минулого року він становив 4,3 млрд грн. Загалом за час дії відповідної норми Податкового кодексу платниками ПДВ зареєструвалися 98 нерезидентів – надавачів цифрових послуг. До державного бюджету ними було сплачено еквівалент 10,2 млрд грн [14].

У цифровій економіці відсутнє єдине розуміння поняття «створення вартості» для цілей оподаткування, і, як результат, існує розрив між тим, де створюється вартість і де сплачуються податки. Наприклад, цифрова корпорація Facebook у 2017 р. хоча отримала 56% доходу та 66% прибутку за межами США, сплатила 92% податків у США і лише 8% в інших, переважно розвинутих, країнах [15, с. 95].

Особливістю цифрових компаній є те, що вони мають доступ до ринків і можливість отримувати прибуток без необхідності мати фіксоване місце розташування. Зростання цифрової економіки в останні десятиліття поєднувалося з політичними дискусіями про податки, які сплачують цифрові компанії, і де вони їх сплачують. Так званий «дохід без громадянства», який отримують ці компанії, не сприяє державним бюджетним надходженням у країнах, де багатонаціональні компанії продають свої товари чи послуги [16].

Слід зазначити, що саме постачальники цифрових послуг – Facebook, Apple, Amazon, Netflix, Google і Microsoft – мають найвищий рівень ринкової капіталізації на світовому фінансовому ринку (4,5 трлн дол. США). Вони коштують понад 1000 компаній, зареєстрованих на Лондонській фондовій біржі. Проте жодна з шести не є прикладом відповідальної податкової поведінки. У той же час Amazon заплатив лише 3,4 мільярда доларів податку на прибуток за це десятиліття, тоді як Apple заплатила 93,8 мільярда доларів, а Microsoft заплатила 46,9 мільярда доларів. Це значне розходження, особливо тому, що дохід Amazon за цей період перевищив прибуток Microsoft майже на 80 мільярдів доларів США [17].

У частині сплати податку на прибуток компанії можуть використовувати різні схеми для його мінімізації чи уникнення, використовуючи трансфертне ціноутворення та схеми роботи контрольованих іноземних компаній. Є. Леонов акцентує увагу на тому, що для оптимізації податкових механізмів необхідним є дослідження можливих бізнес-моделей і ланцюгів створення

вартості, а також диференціація методів оподаткування та фіскального навантаження в розрізі видів діяльності [18, с. 238].

Європейською Комісією в 2018 р. запропоновано дві ініціативи, спрямовані на регулювання оподаткування цифрового бізнесу в ЄС. Зокрема, перша ініціатива стосується змін правил оподаткування підприємств, щоб прибуток реєструвався та оподатковувався в тому місці, де бізнес має значну взаємодію з користувачами за допомогою цифрових каналів. Друга ініціатива Європейської Комісії має на меті введення проміжного податку доходів, згенерованих цифровою діяльністю, для отримання яких велику роль відіграють користувачі (наприклад, доходи від продажу рекламного Інтернет-простору, діяльності посередників між користувачами Інтернет-торгівлі тощо) [19].

Досвід окремих країн у встановленні нового податку на «цифрові» доходи транснаціональних компаній показав, що збір коштів на своїй території може виявитися складною проблемою. У сучасному світі, де економіка та компанії стали глобальними, податки на їхні доходи мають бути теж наднаціональними, встановленими за міжнародними правилами. В цьому сенсі розробка пакету заходів ОЕСР Pillar 2 – це крок убік міжнародної податкової нейтральності, коли від оподаткування неможливо ухилитися [20].

Щоб вирішити ці проблеми, Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) проводить переговори з понад 130 країнами щодо адаптації міжнародної податкової системи. Нинішня пропозиція вимагатиме від деяких найбільших транснаціональних компаній світу сплачувати частину податку на прибуток там, де знаходяться їхні споживачі. Ця пропозиція називається Pillar One.

ОЕСР зараз працює над міжнародним рішенням цифрового оподаткування. Деякі країни нещодавно взяли односторонні заходи щодо запровадження податку на цифрові послуги. Наприклад, Франція запровадила так званий «GAFA податок», названий на честь Google, Apple, Facebook і Amazon забезпечити, щоб глобальні інтернет-гіганти сплачували справедливу частку податків їхні величезні бізнес-операції в Європі; застосовується цей податок з 1 січня 2019 року і вже збільшив бюджет доходів федерального бюджету на 23 %. Франція є однією з останніх країн, яка застосовує податок на цифрові послуги, незважаючи на те, що США почали розслідування щодо дискримінаційного характеру податку [21].

На нашу думку ефективність надходжень до бюджету вже істотно збільшилась за рахунок так званого податку на гугл. Про те велика частина коштів не доходить до бюджетів усіх рівнів внаслідок тіньовизації економіки держави. Національна економічна стратегія на період до 2030 року у напрямі 2 «Верховенство права» Розділу II. «Стратегічний курс економічної політики до 2030 року» передбачає адаптацію законодавства Європейського Союзу з

питань протидії тінізації економіки з урахування розвитку інформаційних технологій, які застосовуються для фінансового моніторингу [22].

За думкою спеціалістів впровадження ефективного законодавства в поєднанні з організаційними заходами передбаченими Стратегією економічної безпеки України на період до 2025 року та Планом заходів з реалізації Стратегії боротьби з організованою злочинністю зменшать вплив тіньової економіки на податкову систему України [23, 24].

На думку фахівців ОЕСР, варто уникати ситуацій, коли прибутки, отримані в країнах із порівняно високими податковими ставками, оподатковуються в юрисдикціях із низькими податками. При цьому відсутність координації зусиль щодо зближення ставок оподаткування прибутку пов'язана із загрозою односторонніх дій, що здатні завдати шкоди всім країнам, незалежно від рівня їх економічного розвитку [25].

Європейський Союз вважає, що міжнародний цифровий податок є важливим. По-перше, це забезпечує цілісність і належне функціонування єдиного ринку. По-друге, це допомагає уникнути ерозії бази та сприяє фіскальній стійкості. По-третє, це вирівнює умови гри для ЄС. Четверте. Він ефективно пригнічує податкове планування, щоб уникнути ухилення від сплати податків відповідно до міжнародних податкових правил. Основні риси ЄС схема цифрового оподаткування: по-перше, уточнення сфери оподаткування: підприємства з понад 100 000 користувачів у державах-членах, річний дохід понад 7 мільйонів євро в одній із держав-членів або підприємства з понад 3000 бізнес-контрактами на цифрові послуги, укладеними протягом податкового року, повинні мати ту саму податкову базу, що й традиційні підприємства та цифрові підприємства. По-друге, стягується тимчасовий податок деяка цифрова економічна діяльність для визначення цінності даних і цінності користувача в цифровій економіці для подальшого забезпечення раціональності податкової юрисдикції [26].

Висновки. На сьогоднішній день усі прогресивні підприємства широко користуються перевагами цифровізації, тому на нашу думку потреба у вирішенні недоліків і невирішених проблем у міжнародній системі оподаткування прибутку компаній стає все більш актуальною. У багатьох країнах компанії, які використовують тактику трансфертного ціноутворення, виводять прибутки за межі своєї досяжності, тоді як ті, хто не має жодних прав на оподаткування на основі постійного представництва, взагалі втрачають можливість оподатковувати ці компанії. Схема стягнення цифрового податку пов'язана з національним суверенітетом і податковими інтересами та безпосередньо впливає на розвиток глобальної цифрової економіки та справедливості оподаткування. На нашу думку впровадження цифрового податку в Україні стало вагомим кроком, адже одразу бюджет країни отримав вагомий вплив. Щоб захистити податкові права та інтереси України та сприяти розвитку цифрової економіки, нам слід посилити зв'язок і співпрацю

з різними міжнародними організаціями, посилити свій голос у міжнародних податкових справах і захистити податкові права та інтереси країни. Цифровий податок має важливий вплив на розвиток цифрової економіки, і Україна повинна брати активну участь і сприяти розробці міжнародних податкових законів і правил.

Література:

1. Луцик А. І., Синютка Н. Г. Податковий інструментарій фіскальної політики в умовах діджиталізації фіскального простору. *Світ фінансів*. 2019. Вип. 1. С. 87–97. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/svitfin_2019_1_10
2. Маркевич К. Цифровізація: переваги та шляхи подолання викликів. *Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Цифрова трансформація бізнесу: виклики і можливості для партнерства»* (9–10 вересня 2021 р., м. Мелітополь). URL: <https://razumkov.org.ua/statti/tsyfrovizatsiia-perevagy-ta-shliakhy-podolannia-vyklykiv>
3. Бодров В. Податкове регулювання в умовах формування цифрової економіки в Україні *Економічний вісник. Серія: фінанси, облік, оподаткування*. 2018. Вип. 2 С.30-37
4. Finance Business Service Limited: URL <https://fbs-tax.com/uk/mediacenter> (дата звернення: 16.01.2024)
5. Максименко А. Досвід коопанії APPLE в системі оптимізації податків. *Глобальні та національні економіки*. 2015.7.С.48-53
6. Маринчак Є.С. «Фінансово-правовий зв'язок фізичної особи з державою» : монографія, 2019. 344 с.
7. Котіна, Г., Степура, М., Поливана, Ю. Оподаткування цифрових послуг як альтернативний інструмент фіскальної політики у глобальному світі. *Підприємництво та інновації*, 2020. (12), 188-194. <https://doi.org/10.37320/2415-3583/12.33>
8. Войцеховська О., Вдовічен В. Правове регулювання оподаткування цифрових компаній у Великобританії. *Держава та регіони. Серія: Право*, 2021 р., № 4 (74) С. 118-122 DOI <https://doi.org/10.32840/1813-338X-2021.4.1>
9. Бурашнікова, О. Міжнародний досвід цифровізації в податковій сфері. *Humanities studies: Collection of Scientific Papers / Ed. V. Voronkova. Zaporizhzhia : Publishing house "Helvetica", 2023. 14 (91). P. 148–157.*doi: <https://doi.org/10.32782/hst-2023-14-91-17>
10. Закон України Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо скасування оподаткування доходів, отриманих нерезидентами у вигляді виплати за виробництво та/або розповсюдження реклами, та удосконалення порядку оподаткування податком на додану вартість операцій з постачання нерезидентами електронних послуг фізичним особам від 3 червня 2021 року № 1525-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1525-20#Text> (дата звернення 16.01.2024)
11. Череп А., Воронкова В., Череп О. Цифрова трансформація суспільства як необхідна умова його інноваційного розвитку. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2022. № 2. С. 68–72.
12. Іванов С, Чекіна В., Разумова Г. Податки майбутнього: адміністрування в умовах цифровізації економіки. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2022 (43) С.54-59 DOI: <https://doi.org/10.32782/2413-9971/2022-43-9>
13. Веб сайт Dou.UA: URL <https://dou.ua/lenta/articles/tax-from-big-tech-companies/> (дата звернення 16.01.2024)
14. Веб сайт Журнал Forbes Ukraine URL <https://forbes.ua/news> (дата звернення 16.01.2024)

15. Digital economy report 2019. URL: https://unctad.org/system/files/official-document/der2019_en.pdf (дата звернення: 16.01.2024)
16. Olbert, M and Spengel, C (2017) International Taxation in the Digital Economy: Challenge Accepted? *World Tax Journal*, 9 (1). ISSN 2352-9237. URL: <https://www.ibfd.org/shop/journal/international-taxation-digital-economy-challenge-accepted>
17. Котіна, Г., Степура, М., Поливана, Ю. Оподаткування цифрових послуг як альтернативний інструмент фіскальної політики у глобальному світі. *Підприємництво та інновації*, 2020 (12), 188-194. <https://doi.org/10.37320/2415-3583/12.33>
18. Кувалдіна О. Проблеми оподаткування податком на прибуток в умовах цифрової економіки та BEPS. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2020. Випуск 34 С.128-132 DOI: <https://doi.org/10.32782/2413-9971/2020-34-21>
19. European Commission. Fair Taxation of the Digital Economy. URL: https://ec.europa.eu/taxation_customs/business/company-tax/fair-taxation-digital-economy_en (дата звернення: 16.01.2024)
20. Іванов С, Чекіна В., Разумова Г. Податки майбутнього: адміністрування в умовах цифровізації економіки. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2022 (43) С.54-59 DOI: <https://doi.org/10.32782/2413-9971/2022-43-9>
21. Digital Tax Around The World: What To Know About New Tax Rules. Available at: <https://quaderno.io/blog/digital-taxes-around-world-know-new-tax-rules/> (accessed 3 January 2024)
22. Prots, I., Petkov, S., Khmyz, M., Koziar, R., Hudyma, V., Yavnyu, O., & Chorniy, B. Впровадження цифрових технологій у податкову сферу: зарубіжний досвід та перспективи для України у боротьбі з тіньовою економікою. 2023 *Traektoriâ Nauki*, 9(10), 5029-5037. doi:<http://dx.doi.org/10.22178/pos.97-22>
23. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 11 серпня 2021 року «Про Стратегію економічної безпеки України на період до 2025 року» : Указ Президента України № 347/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/347/2021#Text>
24. План заходів з реалізації Стратегії боротьби з організованою злочинністю : розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 верес.2022 р. № 850-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/850-2022-%D1%80#Text>
25. Addressing the Tax Challenges of the Digitalisation of the Economy – Policy Note: OECD/G20 Base Erosion and Profit Shifting Project. 2019. URL: <http://www.oecd.org/tax/beps/policy-note-beps-inclusive-framework-addressing-tax-challenges-digitalisation.pdf>.
26. Shiwen, Fu ,, Jianguo, Y, Zhiqiang, C. Research on the development of global digital tax and countermeasures of Chinese digital tax. *SHS Web of Conferences*. 2022 145, 01007 AEME2022 <https://doi.org/10.1051/shsconf/202214501007>

References:

1. Lutsyk, A., Syniutka, N. (2019) Podatkovi instrumentarii fiskalnoi polityky v umovakh didzhytalizatsii fiskalnoho prostoru.[Tax tools of fiscal policy in the conditions of digitalization of the fiscal space] *Svit finansiv-The world of finance*. Vyp. 1. S. 87–97. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/svitfin_2019_1_10\[in Ukrainian\]](http://nbuv.gov.ua/UJRN/svitfin_2019_1_10[in Ukrainian])
2. Markevych, K. (2021) Tsyfrovizatsiia: perevahy ta shliakhy podolannia vyklykiv.[Digitization: benefits and ways to overcome challenges] *Materialy Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii «Tsyfrova transformatsiia biznesu: vyklyky i mozhlyvosti dlia partnerstva» (9–10 verensia 2021 r., m. Melitopol)-Materials of the International Scientific and Practical Conference "Digital Transformation of Business: Challenges and Opportunities for Partnership" (September 9–10, 2021, Melitopol)*. URL: [https://razumkov.org.ua/statti/tsyfrovizatsiia-perevagy-ta-shliakhy-podolannia-vyklykiv\[in Ukrainian\]](https://razumkov.org.ua/statti/tsyfrovizatsiia-perevagy-ta-shliakhy-podolannia-vyklykiv[in Ukrainian])

3. Bodrov, V. (2018) Podatkove rehuliuвання v umovakh formuvannya tsyfrovoy ekonomiky v Ukraini. [Tax regulation in the conditions of the formation of the digital economy in Ukraine.] *Ekonomichnyi visnyk. Serii: finansy, oblik, opodatkuvannya- Economic Bulletin. Series: finance, accounting, taxation* Vyp. 2. S. 30-37. [in Ukrainian]
4. Finance Business Service Limited: URL <https://fbs-tax.com/uk/mediacenter> [in Ukrainian] (2024, January, 16)
5. Maksymenko, A. (2015) Dosvid kompanii APPLE v systemi optymizatsii podatkov [Experience of the APPLE company in the tax optimization system.]. *Hlobalni ta natsionalni ekonomiky- Global and national economies*. 7.S.48-53 [in Ukrainian]
6. Marynychak, Ye. (2019) «Finansovo-pravovyi zviazok fizychnoi osoby z derzhavoiu» [Financial and legal relationship of an individual with the state.]: *monohrafiia- monograph*, 344 s. [in Ukrainian]
7. Kotina, H., Stepura, M., Polyvana, Yu. (2020). Opodatkuvannya tsyfrovyykh posluh yak alternatyvnyi instrument fiskalnoi polityky u hlobalnomu sviti. [Taxation of digital services as an alternative tool of fiscal policy in the global world.]. *Pidpriemnytstvo ta innovatsii- Entrepreneurship and innovation*, (12), 188-194. <https://doi.org/10.37320/2415-3583/12.33> [in Ukrainian]
8. Voitsekhovska, O., Vdovichen, V. (2021) Pravove rehuliuвання opodatkuvannya tsyfrovyykh kompanii u Velykobrytanii. [Legal regulation of taxation of digital companies in the UK.] *Derzhava ta rehiony. Serii: Pravo- State and regions. Series: Law* № 4 (74) S. 118-122 DOI <https://doi.org/10.32840/1813-338X-2021.4.1> [in Ukrainian]
9. Burashnikova, O. (2023) Mizhnarodnyi dosvid tsyfrovizatsii v podatkovii sferi. [International experience of digitization in the tax field.] *Humanities studies: Collection of Scientific Papers*, 14 (91). P. 148–157. doi: <https://doi.org/10.32782/hst-2023-14-91-17> [in Ukrainian]
10. Zakon Ukrainy Pro vnesennia zmin do Podatkovoho kodeksu Ukrainy shchodo skasuvannya opodatkuvannya dokhodiv, otrymanykh nerezydentamy u vyhliadi vyplaty za vyrobnytstvo ta/abo rozpovsiudzhennia reklamy, ta udoskonalennia poriadku opodatkuvannya podatkom na dodanu vartist operatsii z postachannya nerezydentamy elektronnykh posluh fizychnym osobam vid 3 chervnia 2021 roku № 1525-IX [Law of Ukraine On Amendments to the Tax Code of Ukraine regarding the abolition of taxation of income received by non-residents in the form of payment for the production and/or distribution of advertising, and improvement of the procedure for taxation with value added tax on transactions involving the supply of electronic services to individuals by non-residents dated June 3, 2021 №. 1525 - IX] Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1525-20#Text> [in Ukrainian] (2024, January, 16)
11. Cherep, A., Voronkova, V., Cherep, O. (2022) Tsyfrova transformatsiia suspilstva yak neobkhidna umova yoho innovatsiinoho rozvytku. [Digital transformation of society as a necessary condition for its innovative development.] *Teoriia i praktyka intelektualnoi vlasnosti- Theory and practice of intellectual property*. № 2. S. 68–72. [in Ukrainian]
12. Ivanov, S, Chekina, V., Razumova, H. (2022) Podatky maibutnoho: administruvannya v umovakh tsyfrovizatsii ekonomiky. [Taxes of the future: administration in the conditions of digitalization of the economy.] *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnogo universytetu. Serii: Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove hospodarstvo- Scientific Bulletin of the Uzhhorod National University. Series: International economic relations and the world economy*. (43) S.54-59 DOI: <https://doi.org/10.32782/2413-9971/2022-43-9> [in Ukrainian]
13. Veb sait Dou.UA [Dou.UA website] URL: <https://dou.ua/lenta/articles/tax-from-big-tech-companies/> [in Ukrainian] (2024, January, 16)
14. Veb sait Zhurnal Forbes Ukraine [Forbes Ukraine magazine website] URL <https://forbes.ua/news> [in Ukrainian] (2024, January, 16)
15. Digital economy report 2019. URL: https://unctad.org/system/files/official-document/der2019_en.pdf [in English]. (2024, January, 16)